Nr. 464 Rocznik XXIV.

2 K miesięcznie z odsyłką.
Zagranicą miesięcznie 2 M. 30 f. 3 fr. 50 ctm., 2½ szyl. 70 cm. amer.
Tygodniowo w Krakowie 40 h, z dostawą do domu 46 h.
Cena numeru wieczornego 6 h
Oba wydania razem 10 h w mieście i na prowincyi.

NAPRZÓD

Organ centralny polskiej partyi socyalno-demokratycznej.
Wychodzi dwa razy dziennie: rano i wieczór.
WYDANIE WIECZORNE.

Redakcya i Administracya Kraków, Dunajewskiego 5.
Reklamacye otwarte są wolne od opłaty pocztowej. — Redakcya rękopisów nie zwraca i bezimiennych listów nie uwzględnia.
Konto czekowe Nr. 34.095.
Dział inseratowy: ul. Gołębia L. 2, I. p.
Telef. Nr. 1354. Konto czek. 910.
Ceny ogłoszeń: Za miejsce wiersza petitem 24 h. Za miejsce wiersza petitem w nadesłanem 60 h.

Anglia i Rosya przeciw Persyi.

Komunikat austryacki.

Urzędowo donoszą 22 grudnia: **Wiedeń**, 22 grudnia.

Mniejsze walki na froncie rosyjskim.

Miejscami walki artyleryi i utarczki.

Walki w Tyrolu.

Działalność włoskiej artyleryi przeciw frontowi tyrolskiemu utrzymuje się. Także na innych frontach miejscami odosobnione walki działowe. Atak jednej nieprzyjacielskiej kompanii koło Dolje, obok przyczółka mostowego Tolmein, załamał się w naszym ogniu.

69 zakopanych dział pod Ipekiem.

Koło Ipeku zabrano ponownie 69 zakopanych przez Serbów dział. Liczba ta prawdopodobnie jeszcze się znacznie podwyższy.

Zastępca szefa sztabu generalnego *von Hoefer*, marszałek polny porucznik.

Komunikat niemiecki.

Wielka główna kwatera donosi 22 grudnia: **Berlin**, 22 grudnia.

Walki w Wogezach.

Francuzi zaatakowali onegdaj po południu nasze pozycye na Hartmannsweilerkopf i na Hirzstein (na północ od Wattweiler). Przy użyciu znacznych sił udało się im zająć szczyt Hartmannsweilerkopf — który według oficyalnych francuskich sprawozdań już jednak od końca kwietnia miał się znajdować w posiadaniu francuskiem — jak i małą część okopu na Hilsenfirst.

Część utraconej pozycyi na Hartmannsweilerkopf zdobyto dziś przed południem już z powrotem. Atak koło Metzeral załamał się przed naszą pozycyą.

Na reszcie frontu przy niepogodzie i śniegu tylko nieznaczna działalność bojowa.

Bez zmian na froncie rosyjskim i bałkańskim.

Na wschodnim i bałkańskim terenie wojennym żadnych ważniejszych wydarzeń. *Naczelne kierownictwo armii.*

Po zwycięstwie tureckiem na Gallipoli.

Konstantynopol, 22 grudnia.

(BK). Na froncie dardanelskim nie ukończono jeszcze w odcinkach Anaforty i Ari Burnu przeliczania **zdobyczy wojennej**. W odcinku Ari Burnu zdobyto między innemi **dwa ciężkie działa**, jedno działo polowe, jedną mitraljezę, mnóstwo karabinów i amunicyi. W odcinku Sedil Bar odparto wznowione ataki nieprzyjaciela na centrum.

Konstantynopol, 22 grudnia.

(BK). Na cześć zwycięstwa w Dardanelach miasto jest obficie przybrane flagami. Prasa umieszcza artykuły sławiące męstwo armii tureckiej.

Za późno!

Kłopoty amunicyjne w Anglii.

Londyn, 22 grudnia.

(BK). W Izbie gmin powiedział Lloyd George w mowie wygłoszonej o fabrykacyi amunicyi: Potrzebujemy dla fabryk amunicyi 80.000 robotników wyszkolonych, a 200 do 300 tysięcy robotników niewyszkolonych. Nie możemy wiele osiągnąć, jeżeli związki robotnicze nie dopuszczą, aby niewyszkoleni robotnicy i kobiety zostały postawione przy tokarniach. Nasze zwycięstwo jest zależnem od robotników. Może to być zrobionem, ale nie wiem, czy nie jest za późno. Tam poszliśmy za późno, tu znów za późno przybyliśmy. **Za późno przychodzimy** z naszemi przygotowaniami.

Prezydent Rutowski w Irkucku.

Grac, 22 grudnia.

Jak donosi „Grazer Tagespost“, prezydent dr Rutowski znajduje się obecnie w Irkucku.

Anglia i Rosya przeciw Persyi.

Haga, 22 grudnia.

Między rządem angielskim i rosyjskim **toczą się rokowania o wysłanie komisyi wojskowej do Petersburga**. Anglia zamierza zainteresować bardziej Rosyę sprawą perską, zamierza ona bowiem **uczynić Persyę wałem ochronnym przeciw planom niemieckim w Mezopotamii, w Małej Azyi i w Indyach**. W dworskich kołach petersburskich trzeba przełamać niechęć przeciw zamianowaniu w. ks. Mikołaja wodzem naczelnym wszystkich sił operujących w Persyi. Równocześnie **Anglia rozpoczęłaby wielką wyprawę wojskową od strony zatoki Perskiej.** W Anglii sądzą, że Rosya, po udzieleniu jej koncesyj gospodarczych i politycznych w Persyi, zgodzi się na taką wyprawę.

Zagrożenie miasta Adenu.

Konstantynopol, 22 grudnia.

Operacye wojsk tureckich zagrażają miastu Aden. Wskutek klęski Anglików **rozszerza się powstanie wśród Arabów.** Anglicy nie mogą wysłać posiłków przeciw powstańcom arabskim, albowiem muszą zatrzymać wojska w Mezopotamii.

Rosyjski delegat w Rumunii.

Bukareszt, 21 grudnia.

Szebeko został przyjęty na audyencyi przez króla.

Zakupno mąki w Rumunii.

Bukareszt, 22 grudnia.

Jak donosi „Adverul“, w mieszkaniu Bratianu odbyła się konferencya, na której postanowiono, by **państwa centralne, sprowadzając zboże z Rumunii, opłacały premie wywozowe w złocie**; premie będą płatne w Rumunii, a nie, jak życzą sobie państwa centralne, w Berlinie.

Z niemieckiej frakcyi socyalno-demokratycznej.

Berlin, 22 grudnia.

Frakcya socyalno-demokratyczna zebrała się wczoraj po posiedzeniu parlamentu celem omówienia faktu, że 19 członków frakcyi w przeciwieństwie do większości nie głosowało za pożyczką 10 miliardową. Na zgromadzeniu tem przyjęto 63 głosami przeciw 15 rezolucyę oświadczającą, że frakcya w odrębnem postępowaniu mniejszości widzi **ubolewania godne złamanie dyscypliny.** Frakcya odrzuca odpowiedzialność za każdą akcyę odrębną i wszystkie rezultaty polityczne, jakieby z tego mogły wyniknąć.

Opozycya wśród socyalistów francuskich rośnie.

Paryż, 22 grudnia.

(BK) Według doniesienia „Guerre Soc.“, wczorajszy zjazd związku socyalistycznego departamentu Sekwany celem obrad nad wnioskami, jakie mają być przedłożone zbierającemu się za 8 dni w Paryżu kongresowi narodowemu, miał przebieg bardzo ożywiony, szczególnie, gdy omawiano sprawę przyszłego pokoju.

Wreszcie przyjęto **6000 głosami przeciw 3800** głosom rezolucyę, według której **wojnę należy prowadzić aż do pokonania imperyalizmu niemieckiego.** Rezolucya ta żąda dalej dawnego stanowiska prawnego Alzacyi i Lotaryngii jako warunku pokoju.

Bałkański chaos.

W oczekiwaniu walk na ziemi greckiej.

Ateny, 22 grudnia.

Jak donosi „Hestia“ z Salonik, **w niedługim czasie spodziewać się należy walk na ziemi greckiej.** Powodem przerwy walk jest wzmacnianie

armii bułgarskiej. **Bułgarzy tworzą nową armię w sile ćwierć miliona ludzi.**

W Atenach, uważają, że na wypadek **przekroczenia granicy greckiej przez Bułgarów — Niemcy zsolidaryzują się z nimi.**

Koleje i telegrafy w rękach greckich.

Paryż, 22 grudnia.

Jak donosi „Matin“, głównym punktem nieporozumień między Grecyą a czwórsojuszem była **sprawa oddania telegrafów i kolei w ręce czwórsojuszu.** Rząd grecki wysłał zastępcę ministerstwa komunikacyi do Salonik do prowadzenia pertraktacyi w tej sprawie.

Obawy o ekspedycyę salonicką.

Berlin, 22 grudnia.

„Berliner Lokalanzeiger“ donosi, że mimo życzenia czwórsojuszu, personal kolejowy na linii Saloniki—Dojran pozostał grecki.

Obawiają się, że **wojska czwórsojuszu zostaną wyparte z Salonik**, tembardziej, że port saloniki, ze względów strategicznych, nie nadaje się do współdziałania wojska lądowego z okrętami wojennymi. Położenie portu salonickiego jest bowiem tego rodzaju, że okręty wojenne mogłyby być narażone na potrójny ogień krzyżowy. Przypuszczają, że francuska armia macedońska pozostała w Grecyi, tylko dla utrzymania powagi Francyi. Przyjaciele Francyi obawiają się poważnie o tą armię.

Powołanie Greków z zagranicy.

Ateny, 22 grudnia.

Rząd grecki powołał pod broń wszystkich Greków, znajdujących się za granicą.

Konsulowie państw centralnych opuścili Saloniki.

Berlin, 22 grudnia.

Jak donosi „B. Z.“ **konsulowie państw centralnych opuścili Saloniki** i odjechali do Monastyru. Zabrali oni ze sobą archiwa konsularne. Również opuścili miasto konsulowie Bułgaryi i Turcyi.

Essad pasza przeciw Serbom?

Medyolan, 22 grudnia.

„Secolo“ donosi z Aten, że dnia 18 grudnia Serbowie stoczyli walki z Albańczykami. Podobno walkami temi kieruje Essad Pasza.

Eldorado taniości.

Lwowska „Gazeta wieczorna“ tak charakteryzuje stosunki budapeszteńskie:

Uroczo piękna węgierska stolica — jak nas zapewniają przybysze stamtąd — przedstawia się dziś jako Eldorado taniości i dostatku pod względem wszelakich artykułów spożywczych. Mąki pełne są wszystkie składy aprowizacyjne i sklepy, wskutek czego wszędzie piętrzą się zachęcająco stosy bialusieńkich bochenków chleba, za 1 kilogram którego płaci się tam 24 h. Czy nie brzmi to jak ironia okrutnia dla nas, stojących nieraz od świtu do nocy na błocie i zimnie ulicznem, przed Sezamem sklepów miejskich i innych, w oczekiwaniu połowy bodaj bochenka chleba — którego niema!

W Budapeszcie nie istnieją karty chlebowe, a są tylko karty na mąkę, opiewające na przeciąg sześciu miesięcy, mocą których swobodnie i w wielkich ilościach można ten specyał nabywać.

W urodzajnej stolicy ziemi węgierskiej wyrabia się również białe bułki — ludzie, czy was słuch nie myli? — białe bułki, który świeży transport pojawia się trzy razy dziennie, a jedna sztuka kosztuje dwa halerze!!

O bajecznej taniości tamtejszej świadczy fakt wprost nieprawdopodobny dla nas: oto w każdej mleczarni budapeszteńskiej dostaje się śniadanie, w skład którego wchodzą: duża szklanka białej kawy, dwie białe bułki, porcya masła i jedno jajo, w cenie 40 halerzy!

Czy nie wydaje nam się to „bajką o żelaznym wilku“?

Nabiału jest tam również poddostatkiem, a 1 litr mleka kosztuje 42 halerzy. Są i najróżnorodniejsze gatunki kasz wszelakich (szczyt marzeń mieszkańców Lwowa w chwili obecnej!), a cena mięsa wołowego wynosi trzy korony za 1 kilogram!

KRONIKA.

Budżet Wielkiego Krakowa. Budżet Wielkiego Krakowa na rok administracyjny od 1 lipca 1915 roku do 30 czerwca 1916 roku przedstawia się następująco:

Wydatki zwyczajne 9,276.626 K, nadzwyczajne 869.163 K. Ogólna suma wydatków wynosi zatem **10,145.789 K.**

Dochody zwyczajne wynoszą 8,407.681 K, nadzwyczajne 98.086 K. Suma dochodów wynosi zatem ogółem **8,505.767 K. Niedobór** w budżecie krakowskim (bez Podgórza) wynosi **1,640.022 K.**

Ostatecznie budżet miasta Krakowa wraz z Podgórzem zamyka się niedoborem w sumiem 1,802.119 K. Niedobór ten wywołany został w całości wypadkami wojennymi i powinien być pokryty, jak się to już stało z niedoborem z roku 1914/15, subwencyą rządową, o którą zarząd miasta się stara.

Zwiedzanie instytucyi ewakuacyjnych. Wiceprezydent dr Bandrowski, st. radca dr Sikorski i radca Rolle zwiedzili wczoraj wszystkie instytucye w Krakowie i w dzielnicy Podgórze, mające związek z ewakuacyą i z powrotem uchodźców krakowskich. Zwiedzili oni najpierw schronisko dla uchodźców żydowskich przy ul. Węglowej, w którem przebywa około 50 ubogich uchodźców żydowskich i żydowską kuchnię ludową przy ulicy Krakowskiej, w której uboga ludność otrzymuje dziennie około 350 obiadów. W Podgórzu zwiedzono tanią kuchnię ludową, wydającą dziennie 100 obiadów po 30 halerzy.

Następnie członkowie delegacyi zwiedzili lokal na nową kuchnię ludową przy ul. Grzegórzki i miejskie biuro ewakuacyjne przy ul. Mikołajskiej l. 10 i biuro komitetu pań krakowskich doraźnej pomocy dla ewakuowanych przy ul. św. Jana 13, gdzie wydaje się uchodźcom bony na tanie obiady, węgle, ziemniaki i bieliznę.

Członkowie delegacyi udali się później na krakowski dworzec towarowy, gdzie w dobrze ogrzanych i odpowiednio przygotowanych salach trzech dużych baraków przebywa przeszło 500 uchodźców, przeważnie kobiet i dzieci. Dostają oni rano i wieczorem herbatę, w południe obiad i na każdą osobę pół bochenka chleba dziennie — wszystko na koszt miasta. W końcu zwiedzono tanią kuchnię ludową przy ul. Zwierzynieckiej, w której wydaje się dziennie 380 obiadów.

Sprawa odbudowy kraju. W piątek 17 bm. odbyło się pod przewodnictwem ks. Caputy posiedzenie komitetu wykonawczego odbudowy kraju, na którem przyjęto projekt rozporządzenia cesarskiego o przesiedlaniu zburzonych miejscowości w obrębie twierdzy krakowskiej. Projekt ten, opracowany przez sekcyę prawniczą Komitetu, uchwalony został na wniosek prof. dra Zolla (jun.).

Po uchwaleniu wysłano natychmiast ten projekt do ministerstwa dla Galicyi i do Wydziału krajowego, gdzie rozpoczęły się już nad nim obrady. W posiedzeniu wziął także udział zastępca marszałka krajowego Pilat.

Nowe przepisy o wypiekaniu chleba. Jak donosi „Zeit“, w najbliższych dniach wyjdzie nowe rozporządzenie o wypiekaniu chleba. Wedle tego rozporządzenia, chleb składać się będzie w 80% ze zboża chlebowego, a reszta z surogatów, przedewszystkiem z ziemniaków, później używać będzie można kukurudzy. Następnie zamierza rząd wydać nowe karty chlebowe, które będą opiewały w $^2/_3$ na chleb, w $^1/_3$ na mąkę. Osoby nie prowadzące gospodarstwa będą otrzymywały tylko karty na chleb.

Strzelania ostrymi nabojami. W dniach 22 i 23 b. m. odbędzie się strzelanie ostrymi nabojami na terenie w Zabierzowie, Rząsce, Szczyglicach i Balicach. W ćwiczeniach wezmą udział uzupełniające bataliony dwóch pułków piechoty obrony krajowej. Początek strzelania o godz. 8 rano. Wstępowanie na teren, zamknięty przez patrole, grozi życiu niebezpieczeństwem i jest najsurowiej zakazane.

Przyspieszony pociąg z Zakopanego do Krakowa. Z dniem 20 b. m. wprowadzono na linii Zakopane—Kraków przyspieszony pociąg osobowy, który przybywa do Krakowa o godz. 10 m. 59 w nocy. Pociąg osobowy, który dotychczas wyjeżdżał o godz. 9 m. 48 wieczorem, wyjeżdża obecnie godz. 10 m. 20 w nocy.

W sprawie wypłaty zasiłków dla żon zmobilizowanych, postanowiła krajowa komisya dla zasiłków, by urzędy podatkowe wypłacały zasiłki godnym zaufania wójtom, którzy będą w danej wsi rozdzielali kobietom. Tymczasem krakowska komisya nie zgodziła się na ten sposób postępowania. Wskutek tego w urzędach podatkowych, które wypłacają zasiłki panuje, szczególnie w dni targowe, szalony ścisk. Urzędnicy wypłacający zasiłki radzą sobie jak mogą, wydając specyalne bilety porządkowe itd. W tym wypadku dobra wola urzędników nie wystarczy, gdyż urzędników przydzielonych do wypłaty zasiłków, jest wogóle mało i są oni przeciążeni pracą.

Jako charakterystyczny dowód, że wypłata zasiłku nie może odbywać się przez osobiste zgłaszanie się kobiet do urzędu, niech posłuży fakt, że przed kilku dniami odbyły się w urzędzie podatkowym w **Liszkach dwa porody**, a cztery kobiety zemdlały.

Może krakowska komisya, w myśl polecenia komisyi krajowej, zmieni swe zdanie i zarządzi wypłatę zasiłków przez wójtów.

Robotnicy z Galicyi mogą wracać. Generalny konsul austro-węgierski we Wrocławiu donosi co następuje;

„Wszyscy w Niemczech zatrudnieni galicyjscy robotnicy — nie pochodzący z okolic zajętych jeszcze przez nieprzyjaciela — mogą wrócić do domu, o ile kontrakt tegoroczny się już skończył“.

Robotnicy ci muszą jechać przez stacyę graniczną Mittelwalde.

Zakaz wypieku ciast i legumin. Dzisiaj ukaże się rozporządzenie ministeryalne, zakazujące używania mąki pszennej do wypieku ciast cukierniczych i legumin drożdżowych. Jednocześnie będą zmniejszone porcye mąki w gminach wiejskich z 320 gramów na 200 gramów na jedną osobę. Rozporządzenie to będzie obowiązującem dla wszystkich krajów monarchii.

W sprawie dzwonów kościelnych i dachów miedzianych. Wobec szerzenia się niepokojących pogłosek o zajmowaniu dzwonów i miedzianych dachów kościelnych na cele wojskowe, c. k. urząd konserwatorski komunikuje, że rekwizycye te o ile nastąpią, odbędą się jedynie w ograniczonej mierze. Wyłączone np. będą od zajęcia dzwony posiadające wartość historyczno-zabytkową, więc wszystkie te, które pochodzą z odleglejszych czasów, aż po wiek XVIII. włącznie, jeśli mają charakter artystyczny, płaskorzeźby, ornamenty i napisy. Nadto uwolnione będą od zajęcia dzwony, których zachowanie jest konieczne ze względu na potrzeby kultu. Również nie będzie zdejmowana blacha miedziana z dachów kościelnych, o ile pochodzi z przed przeszło stu lat, nadto nawet nowsza, jeśli przykryte nią sklepienie zawiera cenne sztukaterye lub malowidła lub też wogóle kościół posiada wybitniejszą wartość historyczno-zabytkową.

Ze Lwowa. Zupełny brak tytoniu i papierosów trwa ciągle we Lwowie.

34.000 spraw policyjnych załatwiła policya lwowska od lipca b. r. t. j. od chwili powrotu jej do Lwowa po inwazyi rosyjskiej. Urząd policyjny jest wciąż jeszcze zasypywany mnóstwem doniesień o kradzieżach z czasów okupacyi, co nastręcza organom policyjnym dużo pracy,

Szczepienie ospy we Lwowie odbywa się w dalszym ciągu. Mimo to ospa nie wygasa, lecz nawet przybiera na rozmiarach.

Koleje w Królestwie. Z dniem 15 grudnia 1915 otwarte zostały dla ogólnego ruchu towarowego następujące linie: Łowicz—Warszawa ze stacyami Łowicz, Sochaczew, Błonie itd. i Warszawa (dworzec warszawsko-wiedeński); Skierniewice—Warszawa ze stacyami Skierniewice, Żyrardów, Pruszków itd. i Warszawa (dworzec warszawsko-wiedeński); Iłowo—Mława—Warszawa ze stacyami Mława, Ciechanów, Modlin i t. d. i Warszawa; Tłuszcz—Warszawa ze stacyami Tłuszcz i t. d. i Warszawa; Nowo Mińsk itd. i Warszawa ze stacyami Nowo Mińsk i Warszawa; Otwock—Warszawa ze stacyami Otwock itd. i Warszawa. Bliższych informacyi co do kosztów przewozu i t. d. udzieli biuro kolejowe Izby handlowej i przemysłowej w Krakowie.

Fraszki. Pojechał pan Stefan w dalekie strony
I dziś przez Sztokholm tak pisze do żony:
„Ach, pędzą nas, pędzą od stacyi do stacyi“.
Czyli?
Mądry Polak po ewakuacyi.

*

Bogumił zapragnął Jankowej Kasiuni.
Podbili se oczy, gdy się zeszli u niej.
Ona zaś, nieboga, miała tę ambicyę,
Że...
Gdzie dwóch się bije, sądwie rekwi-
[zycye.

*

Czynił mąż wymówki Rózi,
Że Waciowi dała buzi.
— Niech się — odrzekła — Izydor nie sroży:
Niema tego złego, coby nie mogło
[być gorzej.

„Przegląd Poranny“.

Wydawca: Ignacy Daszyński. — Redaktor odpowiedzialny: Franciszek Kubanek. Drukarnia Ludowa, Kraków, Dunajewskiego 5 (Telefon 1310).